

Ролята на външната политика за изграждането на положителен образ на България в чужбина

Димитър Ганев

Едва ли имаме основание да твърдим, че образът на България пред останалия свят е твърде привлекателен. Това обстоятелство не е от вчера, не се дължи на едно правителство, нито дори само на годините след демократичните промени у нас. Негативните натрупвания започват още по-отдавна. Следователно, усилията по изграждането на положителен образ не могат да дадат плодове в един мандат. Те трябва да са целенасочени, дългосрочни, надмандатни усилия.

Външната политика е терен, на който може по-лесно да се стигне до консенсус за пътя, отколкото в икономиката, социалната сфера или в други вътрешнополитически области. Шансовете на президентската институция са именно там. За разлика от министър-председателя и външния министър, президентът в много по-голяма степен е надпартиен, избран пряко от народа, олицетворяващ единството на нацията.

Положителният образ не се постига със спорадични кампании, с плащане на лобисти, с клипове по европейски и американски телевизии, с рекламни брошури и с голи призови за инвестиции. Не става и с популяризация на вампири и други фойерверки, които могат най-много да внушат усещане за несериозност.

Положителният образ е, на първо място, резултат от собствено национално развитие на страната – от икономическото ѝ укрепване, от повишаването на благосъстоянието, от върховенството на закона, от непрекъснато подобряващия се бизнес климат и от редица други вътрешни фактори. Тези показатели, без всякакво съмнение, са свързани и с волята за смели и мощни реформи, които трябва да настъпят в не един сектор. Примерът на Естония ни го показва ясно. Балтийската държава успя да проведе успешни реформи, благодарение на което придоби образ на реформирана страна, което съпътства неотменно нейния международен имидж, въпреки недотам добрите икономически показатели на страната в сравнение със западните и някои централноевропейски държави.

Външната политика не може сама да преодолее вътрешните недостатъци. Тя може да спомогне, да съдейства. Но това не променя нейната отговорност за бъдещето на всички български граждани, за партньорствата и отношенията ни със света.

Главният актив на външната ни политика - с оглед на положителния образ на страната - трябва да бъде нейната стабилност, последователност и предсказуемост. Резки движения и противоречиви изявления могат само да навредят. Те ерозират доверието в България. Централна задача следва да бъде постоянната синхронизация и координация на институциите, ангажирани с външната политика, с цел посланията да бъдат еднопосочни, без колебания.

Има поне два големи позитива, с които България трябва да излезе напред. На първо място, страната ни може да претендира повече от всички, че е стожер на мира, разбирателството между народите, както и че се придържа към отказ от териториални претенции. На второ място, въпреки слабите социално-икономически показатели, във финансово отношение България остава най-стабилната държава в региона и една от най-дисциплинираните в цяла Европа. С това страната ни се нарежда до „отличници“ като Полша, която енергично използва това свое положение и демонстрира все по-сериозно самочувствие на европейската сцена в последните месеци.

Държава като България може да тежи преди всичко с регионалното си присъствие. Ние можем да бъдем сериозен фактор във формирането на балканска политика – намираме се в регион, чиято значимост несъмнено ще нараства с оглед на предстоящата европейска интеграция на Западните Балкани. Ролята на България в Черноморския регион също не трябва да се подценява. Ние сме единствената страна-членка на ЕС, която има стратегическо разположение на Черно море. Не по-малко важно обстоятелство е, че двата най-големи търговски партньора на ЕС – Турция и Русия - са черноморски държави, което открива огромни шансове пред България за развитие на морска търговия с тях.

Ако нашите съседи ни уважават, уважение ще има към нас и сред големите центрове на световната политика. Не е за подценяване потенциалът на страната ни в отношенията с държавите от Близкия изток, както и спрямо процесите в Източна Европа.

Нужно е да се придържаме към поведение, продиктувано от императивите на мира и взаимната полза.

Външнополитическата активизация безспорно е необходима - най-вече и на първо място - по отношение на ЕС. Шест години ние все още не сме усетили пълноценно, че сме членове на най-богатата и могъща политическа и икономическа общност в света. Трябва по-активно да се работи в различните съвети на ЕС, в бюджетните процедури, в регионалната политика на Съюза. Ние сме държава, член на ЕС, и затова нашата позиция ще тежи – посредством институциите на Съюза. Президентската институция може да има своя водеща роля тук, като насърчава постоянния диалог с европейските институции, все по-добрата взаимна информираност – на Брюксел и на българското обществено мнение, работата с българските евродепутати, с представителите на изпълнителната власт в Съветите. Трябва ясно да формулираме: всички имаме обща цел – по-уважавана България, достоен член на европейското семейство.

Положителен образ на България навън е невъзможен без положителен образ пред нашите сънародници зад граница. Те трябва да виждат в страната ни свой дом, свой защитник - където и по какъвто и повод да се намират. Те и българската култура са най-добрите и най-въздействащите ни посланици в чужбина. Във връзка с това насърчаването на работата с българите навън и на българското културно присъствие по света са първостепенни задачи.

Ефективното външнополитическо действие не е постижимо без компетентна и работеща дипломация. Само професионализъм и нищо друго трябва да бъде в основата на кадровата политика във външните работи. Времето на деление на ченгета и не-ченгета, на свои и чужди, трябва да отmine. Дипломатическите скандали от какъвто и да е характер могат само да навредят.